

Etten, Oude of Maartenskerk, 8-9-2019, Luc.14:25-33, m.m.v. de Cantorij o.l.v. Trudi Boelee

Gemeente van Jezus Christus, lieve mensen,
De lezing van vanmorgen is
een tekst die confronteert.
Een tekst die stoort.
Breken met je naasten,
met je familie,
met je partner,
met je eigen leven, -
het roept wrevel en irritatie op.
Staat er niet in de Tien Woorden
dat we onze ouders eren zullen,
en heeft Jezus niet zelf gezegd
de naaste lief te hebben als jezelf.
Wat bezielt Jezus te zeggen
dat we moeten breken met...

Wat bezielt Jezus?
Hij is op weg naar Jeruzalem
en voelt wat hem boven het hoofd hangt:
je kruis dragen was de Romeinse straf
voor gevluchte slaven, oproerkraaiers en opstandelingen.
Een straf die liet zien wie er de baas is
en wat er met je gebeurt
als je het gezag tart,
het gezag van de autoriteiten en de priesters.
En Lucas schrijft zijn evangelie
in een tijd dat de keuze om christen te worden
daadwerkelijk een breuk betekent met je familie,
een gevaarlijk keuze is,
voor je leven
en voor wat je bezit,
je doet afstand van je bezittingen
die aan de familie behoorden.
In Nederland zijn de gevolgen van christen zijn
of christen worden niet zo dramatisch,
maar in Noord-Korea of in Pakistan bijvoorbeeld,
val je, als je christen wordt
buiten de boot,

buiten de familie
en buiten de bescherming van de gemeenschap,
en daarmee valt je bestaanszekerheid weg...
Precies over het zoeken van bestaanszekerheid
gaan de twee voorbeelden die Jezus in het vervolg noemt.

Een toren, een burcht, een kasteel of bunker
is gebouwd voor de veiligheid,
het is een plek
waar je je in geval van nood
veilig terug kunt trekken
met alle mensen die bij je horen.
In een oorlog probeer je jezelf,
je eigen volk en land te handhaven,
aanval is de beste verdediging,
maar als dat te hoog gegrepen is,
als de ander sterker is dan jij,
probeer je vrede te sluiten
en het beste eruit te slepen
en zo je land en jezelf te verdedigen.
Allebei de voorbeelden gaan over
de drang tot overleven,
de drang tot overleven maakt
dat mensen en volken gaan voor veiligheid, zekerheid
en het handhaven van wat zij hebben.
Wij merken iets van de drang tot overleven
en het verlangen naar zekerheid
in de race om onze plek
in de wereldeconomie te houden,
of in het zoeken van een baan
en daarbij een zo goed mogelijk CV te presenteren.
Of in de oneindige perikelen rond de brexit,
waarin Groot-Brittannië en de Europese Unie
verwikkeld zijn.
De grote vraag in de voorbeelden is
of het lukt,
om de toren te bouwen,
om het leger te verslaan
of vrede te sluiten, -
of het lukt
om jezelf staande te houden.

Wat bezielt Jezus
als hij de confronterende vraag stelt:
ben je in staat je kruis te dragen?
Mensen zoeken veiligheid, zekerheid,
mensen willen overleven,
en Jézus vraagt
of je in staat bent om een búitenbeentje te zijn,
een stórend persoon die verworpen wordt,
iemand zoals hij die de mensen lastig vinden,
omdat hij morrelt aan hun zekerheden
en die ze daarom niet moeten.
Is Jezus bezorgd om de menigte die hem volgt?
Wil hij hen waarschuwen voor de gevolgen
wanneer zij bij hem blijven?
Of wil hij hen aan het denken zetten
over hun motieven om hem te volgen?
Mochten ze denken
dat hem volgen,
werkt als een levensverzekering
om je eigen leven veilig te stellen,
dan zitten ze finaal verkeerd.
Jezus maakt duidelijk dat leven gevaarlijk is,
dat kiezen voor hem en het Koninkrijk van God gevaarlijk is,
want je kunt je niet langer verschuilen in de massa,
je moet naar voren komen,
te voorschijn komen
je kunt niet langer de veilige beschutting van de eigen groep zoeken,
jij moet antwoord geven
en je moet je antwoord
zelf leven, zelf doen.
En dat betekent
dat je niet langer meegaat
in wat de groep (of soms ook de familie) wil en goed vindt,
dat je niet langer meeloopt
in wat de samenleving van je verwacht,
dat je je zekerheden loslaat...
Wanneer Jezus vraagt 'te breken met'
kan dat iets neutraler vertaald worden met
'niet de voorrang geven aan',
of 'op de tweede plaats laten komen',

m.a.w. het gaat om
Jezus op de eerste plaats laten komen,
hem de voorrang geven,
en de inbedding in de familie en vertrouwde gemeenschap
relativeren.

Leven is nooit zeker,
je keuze voor Jezus maakt het leven nog onzekerder, -
laat daarom alle schijnzekerheden los...
Jezus vat wat hij zegt samen met:
Wie geen afstand doet van al wat hij heeft,
kan mijn leerling niet zijn.
In het volgen van Jezus
leer je loslaten,
leer je ook persoonlijk bezit en rijkdom relativeren.
Het gaat er niet om
zo veel mogelijk bezit en materiële rijkdom te vergaren,
te zorgen dat je je schaaapjes op het droge hebt.
De eerste christenen zochten niet voor niets
in navolging van Christus
naar een vorm van geméenschappelijk bezit
en een elkaar bijstaan in problemen.
Al in het Eerste Testament
gaf men de tienden van de oogst
ten behoeve van weduwen en wezen.
Wij zouden nu zeggen:
de eerste christenen uit de joden streefden naar een eerlijke verdeling
en naar een collectieve zorg voor
wie niet meer voor zichzelf zorgen kan.
In dit verband denk ik aan de berichten
over een verdubbeling van het aantal daklozen
in ons land,
legale daklozen,
niet eens de illegale...
Hebben we als samenleving oog voor zoveel mensen
die het moeilijk hebben?

In de geschiedenis van de kerk
hebben allerlei mensen op grond van deze tekst
radicale keuzes gemaakt.
Franciscus, zendelingen en missionarissen,

theoloog en arts Albert Schweitzer,
Jean Vanier die de Ark-gemeenschap stichtte.
De laatste gaf zijn baan op
om met twee verstandelijk beperkte mannen
samen te gaan wonen,
en nu zijn er verspreid over de wereld Ark-gemeenschappen.
Henri Nouwen, een Nederlandse priester,
heeft als geestelijke in één zo'n gemeenschap
gewoond en geleefd,
hij gaf een baan aan de universiteit er voor op.
Niet elke christen maakt zulke ingrijpende keuzes
of wordt door omstandigheden gedwongen
een ingrijpende keuze te maken,
denkt u aan vervolgte christenen.
Wel is er voor ieder christen
dat woord van Jezus over je kruis dragen
en dat woord blijft ons storen,
maakt dat we blijven nadenken over ons handelen,
over de gevolgen van onze keuzes en ons gedrag.
Jezus' woorden storen en zorgen dat we blijven worstelen
met de dilemma's in ons leven.
Zelfs een kleine keuze kan radicaal zijn,
zet ons in een andere richting.
Ook wij kunnen beginnen
met in het klein te kiezen voor Jezus
en voor het Koninkrijk van God,
de zaak van de gerechtigheid.
Door elkaar te helpen en te steunen,
door oog te hebben voor de medemens,
door aandacht te geven aan iemand in onze omgeving
die het moeilijk heeft,
door dat waar we goed in zijn,
dat waarin we deskundig in geworden zijn,
dat wat we verworven hebben
ten goede te laten komen aan anderen.
Daarbij komen we steeds voor het dilemma te staan:
of we voorrang geven aan onszelf,
onze familie
of om Jezus' wil aan een ander
die het hard nodig heeft,
aan de zorg voor de aarde boven eigen verworvenheden.

Leerling van Jezus ben je
als je van hem leert
wat het is om zekerheden los te laten,
als je van hem leert
wat vertrouwen is.
Leerling van Jezus ben je,
als je je laat storen,
als je stáát voor je zaak,
ondanks de risico's,
omdat je weet en gelooft,
dat het zo de bedoeling is en niet anders.
Amen.